სახელმწიფო ვალი

სახელმწიფო საგარეო ვალის ნაშთი 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით შეადგენს 9,306.9 მილიონ ლარს, რაც მთლიანი სახელმწიფო ვალის 77%-ია. აღნიშნული საკრედიტო რესურსის დიდი ნაწილი მიღებულია მრავალმხრივი და ორმხრივი დონორებისგან/პარტნიორებისგან ქვეყნისათვის პრიორიტეტული ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად. სახელმწიფო საგარეო ვალის პორტფელი შეღავათიანია და ძირითადად შედგება გრძელვადიანი სესხებისგან - პორტფელის საკონტრაქტო შეწონილი ვადიანობა შეადგენს 22.3 წელს, საშუალო შეწონილი დარჩენილი ვადიანობა შეადგენს დაახლოებით 10.7 წელს, ხოლო სახელმწიფო საგარეო ვალის საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი შეადგენს 1.938%-ს.

სახელმწიფო ვალის სტრუქტურა 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით

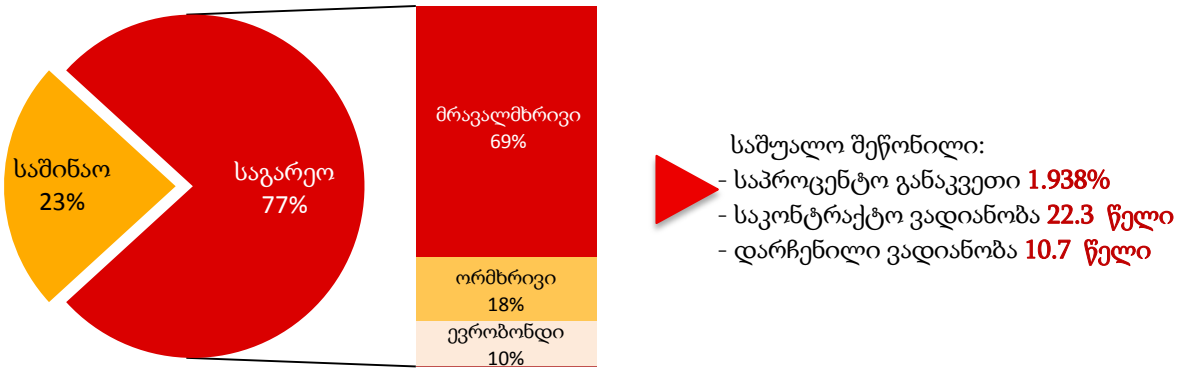

2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით სახელმწიფო საგარეო ვალის პორტფელის 74% შედგება ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კრედიტებისგან. ეს გარემოება ხელს უწყობს საქართველოს სახელმწიფო საგარეო ვალის მომსახურების პარამეტრების დაცულობას საპროცენტო განაკვეთების ეგზოგენური რყევებისგან და უზრუნველყოფს ვალის მომსახურების ხარჯების შენარჩუნებას დაბალ დონეზე. სახელმწიფო საგარეო ვალის 46% SDR-შია დენომინირებული (ნასესხობის სპეციალური უფლება) მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის და აზიის განვითარების ბანკის ფინანსური რესურსების დიდი წილის გამო.

საპროცენტო განაკვეთის ტიპი

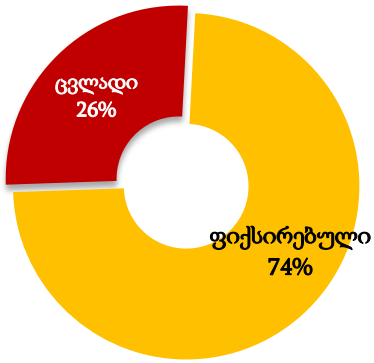

სავალუტო სტრუქტურა

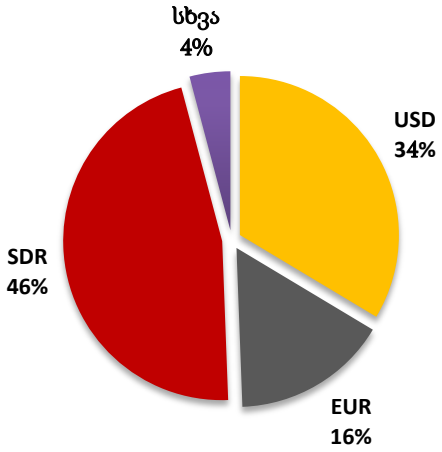

სახელმწიფო საგარეო ვალის სტრუქტურა - 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით

კრედიტორი	კრედიტის ვალუტა	ნაშთი (ათასი)			საპროცენტო განაკვეთი	საპროცენტო განაკვეთი მოცემული თარიღისთვის	შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი
		კრედიტის ვალუტაში	აშშ დოლარში	ლარში			
სახელმწიფო საგარეო ვალი			*4,026,848*	*9,306,851*			
მრავალმხრივი კრედიტორები			**2,814,990**	**6,506,004**			
განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია (WB - IDA)	SDR	706,674	982,631	2,271,056	0.75%	0.75%	0.183%
		169,067	235,087	543,334	2.00%	2.00%	0.117%
		6,846	9,519	22,001	2.15%	2.15%	0.005%
რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკი (WB - IBRD)	USD	213,788	213,788	494,106	LIBOR + Variable Spread	0.49%	0.026%
		56,840	56,840	131,369		0.69%	0.010%
		75,045	75,045	173,443		0.84%	0.016%
		96,751	96,751	223,611		0.89%	0.021%
		47,051	47,051	108,745		0.94%	0.011%
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	SDR	17,378	24,165	55,849	0.75%	0.75%	0.005%
		3,095	4,303	9,946	(SDR LIBOR + IBRD Variable Spread)/2	0.56%	0.001%
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF) PRGF	SDR	21,000	29,201	67,488	0.50%	0.50%	0.004%
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი IMF SBA	SDR	86,250	119,931	277,184	SDR Rate of Charge	1.05%	0.031%
ევრო კავშირი	EUR	10,000	10,968	25,349	0.52%	0.52%	0.001%
ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	EUR	224	246	567	6M EURIBOR + 1%	1.05%	0.022%
		76,955	84,404	195,074			
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	SDR	197,356	274,423	634,246	1% during grace period 1.5% thereafter	1.00%	0.068%
		47,478	66,019	152,583	2.00%	2.00%	0.033%
		38,429	53,435	123,500	1.60%	1.60%	0.021%
		46,879	65,185	150,656	1.00%	1.00%	0.016%
	USD	87,500	87,500	202,230	6M LIBOR + 0.3%	0.55%	0.012%
		17,055	17,055	39,419	6M LIBOR + 0.4%	0.61%	0.003%
		26,153	26,153	60,444	6M LIBOR + 0.6%	0.81%	0.005%
		16,000	16,000	36,979	6M LIBOR + 0.5%	0.76%	0.003%
		1,973	1,973	4,561	6M LIBOR + 0.6%	0.83%	0.000%
ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	EUR	91,914	100,810	232,993	6M EURIBOR+0.75%	0.80%	0.020%
	EUR	40,000	43,872	101,396	6M EURIBOR + 0.82%	0.87%	0.009%
	EUR	23,226	25,474	58,875	1.69%	1.69%	0.011%
	EUR	20,000	21,936	50,698	1.94%	1.94%	0.011%
	EUR	23,000	25,226	58,303	6M EURIBOR + 0.858%	0.91%	0.006%
ორმხრივი კრედიტორები			**709,567**	**1,639,952**			
ავსტრია	EUR	10,930	11,988	27,706	1.00%	1.00%	0.003%
აზერბაიჯანი	USD	11,216	11,216	25,923	3.00%	3.00%	0.008%
თურქმენეთი	USD	211	211	488	4.00%	4.00%	0.000%
თურქეთი	USD	21,447	21,447	49,569	3.00%	3.00%	0.016%
ირანი	USD	8,749	8,749	20,221	3.00%	3.00%	0.007%
რუსეთი	USD	91,910	91,910	212,422	4.00%	4.00%	0.091%
სომხეთი	USD	13,241	13,241	30,603	3.00%	3.00%	0.010%
უზბეკეთი	USD	269	269	622	3.00%	3.00%	0.000%
უკრაინა	USD	246	246	568	3.00%	3.00%	0.000%
ყაზახეთი	USD	27,774	27,774	64,191	4.00%	4.00%	0.028%
ჩინეთი	CNY	21,000	3,389	7,832	0.00%	0.00%	0.000%
გერმანია (KfW)	EUR	39,906	43,768	101,157	2.00%	2.00%	0.022%
		68,182	74,781	172,835	6.06%	6.06%	0.113%
		2,746	3,012	6,962	4.20%	4.20%	0.003%
		3,851	4,224	9,761	2.20%	2.20%	0.002%
		130,710	143,362	331,338	0.75%	0.75%	0.027%
იაპონია	JPY	3,378,128	27,284	63,060	2.30%	2.30%	0.016%
		1,871,176	15,113	34,929	0.01%	0.01%	0.000%
		12,558,776	101,435	234,436	0.65%	0.65%	0.016%
		264,515	2,136	4,938	1.30%	1.30%	0.001%
კუვეიტი	KWD	5,296	17,490	40,424	3.00%	3.00%	0.013%
ნიდერლანდები	EUR	186	204	471	4.20%	4.20%	0.000%
		1,121	1,230	2,842	5.10%	5.10%	0.002%
აშშ	USD	7,644	7,644	17,666	2.25%	2.25%	0.004%
		536	536	1,239	1.50%	1.50%	0.000%
		9,954	9,954	23,006	2.50%	2.50%	0.006%
		10,804	10,804	24,971	2.00%	2.00%	0.005%
საფრანგეთი	EUR	19,985	21,919	50,660	1.10%	1.10%	0.006%
		2,379	2,609	6,031	0.17%	0.17%	0.000%
		28,830	31,620	73,080	6M EURIBOR + 1.8%	1.85%	0.015%
ფასიანი ქაღალდები			**500,000**	**1,155,600**			
ევროობლიგაცია 2021	USD	500,000	500,000	1,155,600	6.875%	6.875%	0.854%
გარანტირებული კრედიტები			**2,291**	**5,294**			

გერმანია (KfW)	EUR	2,089	2,291	5,294	0.75%	0.75%	0.000%
						საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი	1.938%

2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ცვლილების პროექტი ითვალისწინებს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოსთვის გამოყოფილი გრძელვადიანი საინვესტიციო კრედიტების ათვისებას 619,080.0 ათასი ლარის ოდენობით. ასევე მსოფლიო ბანკის „განვითარების პოლიტიკის ღონისძიების“ ფარგლებში გათვალისწინებულია 276,000.0 ათასი ლარი, აზიის განვითარების ბანკის „შიდა რესურსების მობილიზაციის გაუმჯობესება ინკლუზიური ზრდის პროგრამისათვის“ ფარგლებში 172,000.0 ათასი ლარი და ევროკავშირის მაკროეკონომიკური დახმარება 57,000.0 ათასი ლარი. დაგეგმილი თანხების ათვისების შემთხვევაში შენარჩუნებული იქნება სახელმწიფო საგარეო ვალის პარამეტრების მდგრადობა.

სახელმწიფო საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ცვლილების პროექტით გათვალისწინებულია 613,000.0 ათასი ლარი, საიდანაც 395,000.0 ათასი ლარი წარმოადგენს ძირითადი თანხის დაფარვას, ხოლო 218,000.0 ათასი ლარი - პროცენტის თანხას:

სახელმწიფო საგარეო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა 2015 წლისათვის (პროგნოზი)

ლარი

კრედიტორები	ვალების დაფარვა	პროცენტი	სულ 2015
სულ	***395,000,000***	***218,000,000***	***613,000,000***
ავსტრია		320,794	320,794
კუვეიტი	4,587,903	1,222,737	5,810,641
იაპონია	5,280,243	2,939,222	8,219,465
გერმანია	44,994,262	21,091,568	66,085,830
აშშ	3,840,992	1,529,927	5,370,919
სომხეთი	2,478,983	941,463	3,420,446
აზერბაიჯანი	1,902,271	786,144	2,688,414
ირანი	1,523,387	613,222	2,136,608
ყაზახეთი		8,363,081	8,668,957
ნიდერლანდები	380,846	194,927	575,773
რუსეთი	16,650,290	8,711,586	25,361,876
თურქეთი	3,610,004	1,628,229	5,238,233
თურქმენეთი		8,285,210	8,132,272
უკრაინა	58,855	17,278	76,133
უზბეკეთი	64,449	18,917	83,365
საფრანგეთი	17,407,649	2,666,024	20,073,673
ჩინეთი	1,105,926		1,105,926
IDA	107,527,579	28,173,986	135,701,565
IBRD	23,806,871	12,861,115	36,515,048
IFAD	1,454,066	534,982	1,989,048
EBRD	21,242,136	4,324,655	25,566,791
EIB	4,741,387	12,074,243	16,815,630
ADB	19,099,583	16,312,645	35,412,228
IMF	113,242,318	4,457,577	117,699,896
ევრობონდები		79,930,469	79,930,469

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ახორციელებს 12 თვიანი სახაზინო ვალდებულებების და 2 წლიანი, 5 წლიანი და 10 წლიანი სახაზინო ობლიგაციების ემისიას. 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ბოლო აუქციონებზე დაფიქსირებულმა საშუალო შეწონილმა საპროცენტო განაკვეთებმა შეადგინა: 12 თვიანზე 8.2%, 2 წლიანზე - 8.3%, 5 წლიანზე - 12.1%, 10 წლიანზე - 13.8%.

სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით შეადგენს 2 118.2 მილიონ ლარს (სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების დაუფარავი მოცულობა ნომინალებში - 2 144.2 მლნ ლარი), აქედან 1 550.3 მილიონი ლარი წარმოადგენს ნაშთს სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ნაწილში, ხოლო 567.8 მილიონი ლარი - „სახელმწიფო ობლიგაციები სებ-სთვის და ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის“ ნაწილში.

შენიშვნა: სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი არ მოიცავს ე.წ. "ისტორიულ ვალს". "ისტორიული ვალის“ მოცულობა საორიენტაციოა, ვინაიდან ამ კატეგორიის უმეტესი ნაწილი დასაზუსტებელია

სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების დაუფარავი მოცულობა ნომინალებში ვადის და ტიპის მიხედვით 2015 წლის 31 მაისის მდგომარეობით

ათასი ლარი

სულ	**2,144,152**
სახაზინო ფასიანი ქაღალდები	**1,576,306**
12 თვის ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებები	395,000
2 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	536,284
5 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	510,022
10 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	135,000
სხვა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდები	**567,846**
სახელმწიფო ობლიგაცია სებ-სთვის	400,846
სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	167,000

2015 წლის ბიუჯეტის ცვლილების პროექტი ითვალისწინებს საშინაო ვალდებულებების კლებას 532,096 ათასი ლარის ოდენობით, მათ შორის სახაზინო ვალდებულებების და სახაზინო ობლიგაციების ძირითადი თანხის დაფარვას - 497,096 ათასი ლარის ოდენობით და სახელმწიფო ობლიგაციების ძირითადი თანხის დაფარვას (სებ-ის მიმართ ვალი) - 35,000 ათასი ლარის ოდენობით, საქართველოს მთავრობის და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 15 მაისის „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად. 2015 წლის განმავლობაში სახაზინო ვალდებულებების და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების შედეგად საშინაო ვალდებულებების დაგეგმილი ზრდა შეადგენს 997,096 ათას ლარს. შესაბამისად, სახაზინო ვალდებულებების და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების შედეგად საშინაო ვალდებულებების ცვლილება განისაზღვრება არა უმეტეს 500,000.0 ათასი ლარის წმინდა ზრდით. აქედან არა უმეტეს 100 000.0 ათასი ლარი გამოყენებული იქნება ეკონომიკის გრძელვადიანი რესურსით უზრუნველყოფის ხელშეწყობის მექანიზმისთვის. შედეგად,

კომერციულ ბანკებს გაუჩნდებათ გრძელვადიანი ფინანსური რესურსი ეკონომიკის დაკრედიტებისათვის.

სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა 2015 წლის ბოლოსთვის

ათასი ლარი

	კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი 31.12.2015
სულ სახელმწიფოს მიერ და სახელმწიფოს გარანტიით აღებული საგარეო კრედიტების ზღვრული მოცულობა		**10,762,049**
მრავალმხრივი კრედიტორებისაგან		**7,657,794**
1	მსოფლიო ბანკი (WB)	4,526,747
2	სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	74,087
3	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	278,479
4	ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	221,671
5	აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	1,805,925
6	ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	693,886
7	ევროკავშირი (EU)	57,000
ორმხრივი კრედიტორებისაგან		1,899,547
1	ავსტრია	33,129
2	აზერბაიჯანი	24,598
3	თურქმენეთი	485
4	თურქეთი	47,082
5	ირანი	19,117
6	რუსეთი	199,693
7	სომხეთი	28,628
8	უზბეკეთი	558
9	უკრაინა	509
10	ყაზახეთი	63,880
11	ჩინეთი	9,074
12	გერმანია	732,577
13	იაპონია	492,347
14	კუვეიტი	36,358
15	ნიდერლანდები	3,604
16	ამერიკა	62,877
17	საფრანგეთი	145,029
სხვა საგარეო ვალდებულებები		**1,150,000**
1	ევრობონდები	1,150,000
სახელმწიფოს გარანტიით აღებული კრედიტები		**5,974**
1	გერმანია	5,974
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (ეროვნული ბანკი)		**48,734**
საშინაო ვალის ზღვრული მოცულობა		**3,017,707**
1	ეროვნული ბანკისთვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია	400,846
2	სხვადასხვა ვადის სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	137,000
3	ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები	392,520
4	ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	1,415,016
5	ისტორიული ვალი	672,325
სულ სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა		**13,779,756**

შენიშვნა: კურსი - 1 აშშ დოლარი=2.3 ლარი